

منابع و مأخذ

- ابن اسفندیار، ۱۳۲۰، *تاریخ طبرستان*، چاپ عباس اقبال، تهران: [بی‌نا].
- ابن بزاز اردبیلی، توکلی بن اسماعیل، ۱۳۷۳، *صفوه الصفا در ترجمه احوال و اقوال و کرامات شیخ صفی‌الدین اسحاق اردبیلی*، به تصحیح: غلامرضا طباطبائی مجد.
- ابن فضلان، ۱۳۷۹ق، *رساله فی وصف الرحله الی بلاد الترك و الخزر و الروس و الصقالبه*، به تصحیح: سامی الدهان، دمشق: مطبعه الهاشمیه.
- ابن مسکویه، ابوعلی، ۱۳۸۰، *تجارب الامم و تعاقب الهمم*، ج. ۵، چاپ عبدالمحمد آیتی، تهران: انتشارات سروش.
- ابن اثیر، ابوالحسن علی، ۱۴۰۷ق، *الکامل فی التاریخ*، ج. ۸، بیروت: دارالکتب العلمیه.
- ابن خردادبه، ۱۸۸۹، *کتاب المسالک و الممالک*، چاپ دخویه، لیدن: مطبعه بریل.
- ابن رسته، ۱۸۹۲، *الاعلاق النفیسه*، چاپ دخویه، لیدن: مطبعه بریل.
- ابوالقاسم ابن حوقل، ۱۹۳۸، *کتاب صورہ الارض*، چاپ کرامرس، لیدن: مطبعه بریل (ترجمه به فارسی جعفر شعار با عنوان: *سفرنامه ابن حوقل، ایران در "صوره الارض"*، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۶).
- امینی هروی، صدرالدین ابراهیم، ۱۳۸۳، *فتوحات شاهی*، به تصحیح: محمدرضا نصیری، تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.
- اولیا چلبی، محمد ظلی بن درویش، ۱۳۱۴ق، *اولیاچلبی سیاحت‌نامه‌سی*، استانبول: چاپ احمد جودت.
- باربارو، جوزا و دیگران، ۱۳۸۱، *سفرنامه ونیزیان در ایران*، (شش سفرنامه)، ترجمه: منوچهر امیری، تهران: انتشارات خوارزمی.
- باکیخانوف عباسقلی آقا، ۱۹۷۰، *گلستان ارم*، چاپ عبدالکریم عزیزاده و دیگران، باکو: انتشارات علم.
- بلادری، احمدبن یحیی، ۱۳۱۹ق، *کتاب فتوح البلدان*، چاپ دخویه، قاهره: شرکه طبع کتب العربیه.
- خواندمیر، غیاث‌الدین بن همادالدین حسینی، ۱۳۸۰، *حبیب السیر فی اخبار ابناء البشر*، ج. ۲، زیر نظر: محمد دبیرسیاقی، تهران: انتشارات خیام.
- حدود العالم من المشرق الی المغرب*، ۱۳۷۲، ترجمه: میرحسین شاه، با مقدمه: و. و. بارتولد و تعلیقات و. مینورسکی، تهران: دانشگاه الزهرا.
- ساتسایف، البرز ب.، ۱۳۹۹، "ملل ایرانی‌زبان: طبقه‌بندی زبان‌شناسی، تاریخی و موقعیت زبانی"، در: *فائزه دین‌پرست و دیگران (گردآورنده)*، مجموعه مقالات همایش علمی میراث تاریخی ایران در اوستیا، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- شریف ادریسی، ۱۴۰۹ ق، *کتاب نزهةالمشتاق فی اختراق الأفاق*، ج. ۲، بیروت: مکتبه الثقافه الدینیة.
- غرناطی، ابوحامد، ۲۰۰۳، *رحله‌الغرناطی: تحفه‌الالباب و نخبه‌الاعجاب و رحله فی اوروبه و آسیه (۱۶۹۰-۱۶۹۱)*، ابوظبی: چاپ قاسم وهب.
- مرشدلو، جواد، "توسعه‌طلبی روسیه تزاری و تغییر ژئوپلیتیک جایگاه دریای خزر از چشم‌انداز نظام جهانی مدرن، (۱۸۵۰-۱۸۰۰ م.)"، *مطالعات اوراسیای مرکزی*، دوره ۱۲، شماره ۲، پاییز و زمستان، صص. ۴۹۷-۵۱۹.
- "سیاست و شهرنشینی در قفقاز پیشاستعماری: نقش عامل سیاست در تحول حیات شهری شماخی در سده دوازدهم/هجدهم"، *تحقیقات تاریخ اجتماعی*، سال هشتم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۷، صص ۱۸۳-۲۱۲.
- "زمینه تاریخی و منطق راهبردی توسعه‌طلبی روسیه تزاری در قفقاز، سالهای ۱۸۵۰-۱۸۰۰ م."، *فصلنامه تاریخ روابط خارجی*، ۱۳۹۴، سال شانزدهم، شماره ۶۴، صص. ۷۱-۴۵.
- مرعشی، ظهیرالدین، ۱۸۵۰، *تاریخ طبرستان، روایان و مازندران*، پطرزبورگ: چاپ برنهارد دارن.
- مستوفی قزوینی حمدالله، ۱۳۶۲، *نزهت القلوب*، به سعی و اهتمام: گای لسترنج، هلند، انتشارات بریل؛ چاپ افست: تهران: دنیای کتاب.
- مسعودی، علی بن حسین، ۱۹۶۵-۱۹۷۹، *مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر*، ج. ۲، بیروت: چاپ شارل پلا.
- واثق عباسی، عبدالله و اسماعیل علی پور، "از البرز تا قاف: بررسی تطبیقی دو رشته کوه افسانه‌ای"، *کهن‌نامه ادب فارسی*، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، ج. ۹، شماره ۲.
- وحید مازندرانی، غلامعلی، ۱۳۵۰، *مجموعه عهدنامه‌های تاریخی ایران از عهد هخامنشی تا عصر پهلوی*، تهران: انتشارات وزارت امور خارجه.

- Aimé-Martin, L. (ed.) 1848. *Lettres Edifiantes et Curieuses Concernant L'Asie, L'Afrique et L'Amérique*, 4 Tomes, éd. Société du Panthéon littéraire, Paris. Vol. IV;
- Allen, W. E. D. 1942, "the Caucasian Borderland", *The Geographical Journal*, 99/5-6, 220-237;
 ----- 1929, "The March-Lands of Georgia", *The Geographical Journal*, Vol. 44/2 (1929), pp. 130-106;
- Back, Michael 1978, *Textes et Memoires*, Volume VIII, *Die Sassanidischen Staatsinschriften*, Acta Iranica 18, Leiden: Brill.
- Barbaro, J. & A. Contarini 1873, *Travels to Tana and Persia: A Narrative of Italian travels in Persia in the 10th and 11th Centuries*, London, Hakluyt Society;
- Barthold, V. V. [& C. E. Bosworth] 1997, "Shirwân Shâh", *Encyclopedia of Islam*, Second Edition, Vol. 9, p. 488-489;
- Bosworth, C. E. 1997, "Al-Ḳabḳ" in *Encyclopedia of Islam*, 4th Edition, Vol. V, p. 341.
- Burton, Audrey 1997, *The Bukharans, A Dynastic, Diplomatic and Commercial History, 1000-1702*, London: Curzon Press;
- Chenciner, Robert and Magomedkhan Magomedkhanov 1992, "Persian Exports to Russia from Sixteenth to Nineteenth Century", *Iran*, Vol. 30, pp. 123-130;
- Fekhnner, M. B. 1936, *Torgovlia Russkogo Gosudarstva C.Stranami Vostoka V. XVI Veke*, Moscow;
- Ferrier, Ronald 2006, "Trade From Mid-18th Century to the End of Safavids", in P. Jackson & L. Lockhart (eds.), *The Cambridge History of Iran*, Vol. 6, Cambridge: Cambridge University Press;
- Gadjiev, Murtazali 2017, "Construction Activities of Kavâd I in Caucasian Albania", *Iran and the Caucasus*, 21 (2017), pp. 121-131;
- Gerber Y. G. 1908 "Opisaniye Stran i Narodov Vdol' Zapadnogo Berega Kaspiiskogo Moria 1728g", *Istoria, Geografia i Etnografia Dagestana XVIII-XIX vv. Arkhivniie Materialy*, Moskva;
- Gmelin, Samuel G. 2013, *Astrakhan Anno 1770*, Annotated Translation by Willem Floor, Mage Publishers;
- Hanway, Jonas 1703, *An Historical Account of the British Trade on the Caspian Sea*, London;
- Hayati Tabrizi, Qasem Beg 2019, *A Chronicle of the Early Safavids and the Reign of Shah Esmâ'îl (907-930/1501-1524)*, Persian Edition and Introduction by Kioumars Ghereghlou, New York: American Oriental Society, 2019
- Hirotake, Maeda 2006, "The Forced Migrations and Reorganization of the Regional Order in the Caucasus by Safavid Iran: Preconditions and Developments Described by Fazli Khuzani" in I. Osamu & U. Tomohiko (eds.) *Reconstruction and Interaction of Slavic Eurasia and Its Neighboring Worlds*, Tokyo: Hokkaido University;
- Hurewitz, J. C. (ed.) 1970, *The Middle East and North Africa in World Politics, A Documentary Record, Vol. I: European Expansion, 1520-1914*, New York: Yale University Press;
- Kaempfer, Engelbert 2018, *Exotic Attractions in Persia, 1748-1784, Travels & Observations*, Trans. & Annotated by Willem Floor & Colette Ouahes, Mage Publishers;
- Khalfin, N. A. 1986, *Poslannik Petra I na Vostoke, Posol'stvo Florio Beneveni v Persio i Bukharu v 1718-1720 Godakh*, Moscow: Isdatel'stvo Nauk;
- Khuzani Isfahani, Fazli Beg 2010, *A Chronicle of the Reign of Shah Abbas*, ed. Kioumars Ghereghlou, London: Gibb Memorial Trust, Vol. III;
- Kotilaine, J. T. 2000, *Russia's Foreign Trade and Economic Expansion in the Seventeenth Century*, Windows on the World, Leiden: Brill, 2000;
- Kovalev, Roman K. 2011, "Khazaria and Volga Bulgaria as Intermediaries in Trade Relations BetweenThe Islamic Near East and the Rus' Lands During the Tenth to Early Eleventh Centuries: the Numismatic Evidence: Part 1", *Archivum Eurasiae Medii Aevi*, ed. by Th. T. Allsen et al, 18.
- le Brun, Cornelis 1720, *Voyage de Corneille Le Brun par la Moscovie, en Persia, et aux Indes Orientales*, 7 Parts. in 3 Vols., Amsterdam., Vol. III;
- Lemercier-Quelquejay, Chantal 1980, "Les Routes Commerciales et Militaires au Caucase du Nord au XVIème et XVIIème Siecles", *Central Asian Survey*, Vol. 4, no. 2;
- Lemercier-Quelqujay, Chantal 1984, "La Structure Sociale, Politique et Religieuse du Caucase du Nord au XVIe Siècle", *Cahiers du Monde Russe et Sovietique*, Vol. 20 no. 2/3, pp. 120-144;
- V. P. Lytsov 1901, *Persiskiy Pokhod Petra I, 1722-1723*, Moscow;
- Matthee, Rudolph 1991, *Politics of Trade in Safavid Iran, Silk for Silver, 1700-1720*, Cambridge: Cambridge University Press;
- Morgan, E. D. & C. H. Coote (eds.) 1886, *Early Voyages and Adventures to Russia and Persia by Anthony Jenkinson and Other Englishmen*, 2 Vols., London: Hakluyt Society;
- Nikitin, Afanasy 1908, *Khozhenie za Tri Moria Afanaci Nikitina, 1677-1678 gg.*, Moscow;

Noonan, Thomas S. 1998, *The Islamic World, Russia and The Vikings, 1000-1000*, Variorum Collected Studies Series, Ashgate Publishing Limited, USA;

Olearius, Adam 1727, *Voyages Tres-Curieuses et Tres-Renommees Fait en Moscovie, Tartarie et en Perse par le Sr. Adam Olearius*, tr. Par le Sr. De Wicquefort, Amsterdam;

Reid, James J. 1978, "The Qajar Uymaq in the Safavid Period, 1000-1722", *Iranian Studies*, Vol. 11, no. 1/2;

Sotavov, N. A. 1991, *Severniy Kavkaz v Russko-Iranskikh i Russko-Turtskikh Otnosheniakh V XVIII V.* Moskow: Glavnaya Redaktsia Vostochnoi Literaturiy.